

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה
נמצא בעמוד הבא

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידה תהרסנו (משלי יד. א)

מובא בגמרא (סנהדרין קטז) יחכמות נשים בנתה ביתה, זו אשתו של און בן פלת. 'ואולת בידה תהרסנו', זו אשתו של קרח, עכ"ל. חז"ל דרשו זאת ללמדנו כמה גדול כחה של האשה לטוב ולמוטב. ואין זה מתייחס רק על איש ואשתו, אלא הוא גם כפישוטו ביתה ממש, וכמו שכתב בספר 'מענם לועזי' על פסוק זה וז"ל: ואפשר לפרש הפסוק הזה כהמשך לנאמר קודם לכן על חובת האב לחנך בנו ולשחרו מוסר, וגם ללמדו לא למלאות את בטנו לשובע נפשו, ואומר כל זה יצליח בתנאי שגם האם תהיה סיוע לבעלה ותהיה חכמה, לא כן אם היא אשת כסילות המפנקת את בנה, אז בידה תהרסנה, אע"פ שבעלה יזכנה.

ועוד, שניקור שלימות האדם תלוי באשה, והאשה החכמה בונה ביתה וגם אם בעלה אינו הגון היא מחזירה אותו בתשובה. והאיולת שהיא האשה הרעה אע"פ שבעלה טוב, תהרסנו ממצבו השלם. עכ"ל.

וכדאי להעלות כאן את אשר כתב 'המאירי' על פס' זה וז"ל: אמרו חכמי המוסר (משלי ערב שער מה) אל תקח אשה לעושר או ליופי, כי הכל ילך וישאר הדופי. ואמר אחר, בחר בת מעשים, על ילידת מתייחסים, כי האשה אבותיה, בטוב מפעלותיה, ואביה ואמה, בטוב טעמה, ואל תקח אשה לרוב חילה, פן תחשבך כעבד לה, משכלת במסכנות טוב מאולת במלכות, כי המשכלת תבנה ביתה במעבדיה, ואולת תהרסנו בידה, עכ"ל.

ודבר גדול נמצא ברלב"ג על פסוק זה וז"ל: הנה כל אחת מהנשים החכמות בנתה ביתה בחכמה כי היא מעמדת את הבית ושומרת הקנינים אשר בו והאשה האולת תהרס ביתה בידה מצד העדר השגחתה מהבית. וזה הערה גם כן לאשה חכמה המשרתת השכל בחכמה במוחשה לבנות ביתו בעיוניות כי היא עוזרת מאד לבנין הבית. ואולם האשה האולת לא תתעורר אליו בזה אבל הורסת בידה הבית שהיה ראוי שיבנהו השכל, עכ"ל.

ולחזק דבריו נעלה גם את אשר כתב 'רבינו יונה' על פס' זה וז"ל: חכמות נשים בנתה ביתה ואולת גוי'. הודיענו כי לא תתכן לאולת מדה בינונית שלא לחרוס, אכן האולת הורסת בידיים, והידיים ידי העצה הנבערה והרעה והמשובשת, ולא יתכן ג"כ לחכמה מבלתי בינה, כי החריצות וההשגחה מדרכי החכמה, עכ"ל.

למדנו מדבריהם הקדושים, שהרס הבית נעשה א. לא מרצון להרסו. ב. אין הריסתו נגרם בידיים. אלא הריסת הבית נגרמת מחוסר העדר השגחה. כשאשה אומרת אין לי כח אני רוצה מנוחה עזבו אותי לנפשי, במילים אחרות היא אומרת 'אני מתנערת מאחריות'. והוא הוא ההרס והחרבן של הבית ב"מ. ומאידך בניית הבית נעשית רק ע"י החריצות והעין הפקוחה.

אחד הדברים המעייבים והגורמים ללחצים וכעסים ועוד, בבתיים רבים למשך כל היום, הוא עניין הקימה בבוקר. כשהאמא לא קמה השכם עוד קודם הילדים ומתארגנת בהתאם לצרכי הילדים מבעוד מועד. אלא מיד שקמה מעירה אותם והכל בלחץ, הדבר גורם להתחלה לא טובה וכבר אמרו חז"ל הכל הולך אחר ההתחלה. לא לחינם אמותינו הקדושות היו קמות בטרם עת ומכינות לבעליהן וילדיהן מיני מאפה ומשקה שמיד שהם מאורגנים הכל ערוך להם על השולחן.

ובשביל שהדור החדש לא יטען שאנו מגזימים וזה יותר מדאי וכי, על כן אעלה את אשר כתב 'המאירי' על פסוק 'קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה' (משלי לא.) וז"ל: כלומר קמו בניה ובעלה ממשכבם ומצאו מזונם מוכן. אז יאשרוה ויהללוה, עכ"ל. נתבונן! לא מצא שלמה המלך החכם מכל האדם לומר במה הבעל והבנים מאשרים ומהללים אשה, אלא בזה שכאשר הם קמים ממשכבם מוצאים מזונם מוכן. ללמדנו כמה חשובה קימת האשה מוקדם, והכנת צרכי הבעל והילדים אשר קמים להתפלל לפני אבא שבמרומים.

ובשביל לחזק את הדברים, נתבונן יחדיו. רוב הנשים חרוצות וזריזות בלע"ה. מקרצפות ומבריקות את הבית והכלים בכל פינה ובכל הסדקין. משקיעות כח זמן ומחשבה בעיטור השלחן ובבגדי הילדים ועוד. אך בעניין הקימה בבוקר, לצערינו רוב הנשים לא משתדלות במה שהזכרנו. וזאת למה? התשובה, יצר הרע אינו נלחם אלא על דברים שהם השרש והחזק של הצלחת האדם, היות והוא יודע ומנוסה שאם השרש יפגם כל העץ יפגם. על כן מטענה הוא אותה בחשיבתה ומראה הוא לה שכביכול הנה חרוצה וזריזה, ראי איך את מברישה ומבריקה ארבע חמש פעמים ביום את ביתך וזה שאינך קמה השכם, אינו מחוסר חריצות וזריזות אלא מעלה הוא לה תירוצים מתירוצים שונים, כגון, אם אתעורר מוקדם אהיה עייפה במשך היום ועוד. על כן האשה החכמה, תאזור חיל ותעלה על יצועה בשעה סבירה, ותקום השכם להיות כאמותינו הקדושות והצנועות, ותזכה לקטוף פירות הילולים, ויקויים בה קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה אכ"ר.

התודה והערצה לאנשים חיקרים וחמוותזים האחים הנכבדים ידידעו הנעלים ח"ה גלעד וירון אגרהם ח"י אשר אירחו את הילדים בשמחה ובמאור פנים בחוותם אשר בחרים. שיוזן לראות כל יוצאי הלציהם דשנים ורעננים חולכים בדרכי האבות והקדושים, ושומרים מסורת אבותינו בת אלפי שנים, אכ"ר

מרבני הקהילה

הרה"ג משה רצאבי שליט"א
רב ק"ק פעולת צדיק ת"ז

בענין ספרי תורה ומגילות על גויל בזמנינו שאין בהם שרטוט רק צבע בלבד בלי חריץ

מצות ספר תורה לתחילה להיכתב על גויל, וכן הוא מנהיגו ורוב ספרי התורה שנכתבו בתימן הם על גויל, אע"פ שאם כתבו על קלף כשר, עיין רמב"ם הלכות תפילין פ"א הי"ח, ובש"ע יו"ד סי' רע"א סי"ג, והרחיב בזה אאמו"ר שליט"א בש"ע המקוצר ח"ה סי' קס"ה סי"ז, ויש נוהגים כן גם במגילה כיעויין בהשמטות לש"ע המקוצר סוף הלך ג' עש"ב:

אמנם יש לעורר שבזמנינו יש שאלה חמורה בזה. דהנה קיימא לן דספר תורה ומוזזה צריכים שרטוט קודם הכתיבה מהלכה למשה מסיני. וכן מגילה צריכה שרטוט כמ"ש חז"ל בסופ"ק דמגילה מהפסוק דברי שלום ואמת מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה. ואם כתב בלא שרטוט פסול וכמ"ש הרמב"ם בהלכות ס"ת פ"ז הי"ד וברפ"י, ובש"ע יו"ד סי' רע"א סי"ה, וה"ה לענין מגילה וכמ"ש האחרונים באו"ח סי' תרצ"א סי"א. וכתב באור זרוע הי' תפילין סי' תקמ"ג דשרטוט משמע לשון גומא וחריץ ע"ש בסיום דברי רבינו שמחה, והובא בקיצור בב"י יו"ד סי' רע"א סי"ה. וכן המנהג פשוט ומקובל במסורת מדורות עולם בקהילותינו וכן בשאר קהילות ישראל. וכן מוכח בשו"ת הגרעק"א ח"א סי' ז' ד"ה ובגוף, שאם לא עשה חריץ פסול וכמ"ש בפתחי תשובה ביו"ד סי' רע"א סי"ק ט"ו ודלא כהבני יונה בשם מעדני יו"ט שהכשיר בדיעבד אם שרטט בדבר הצובע ע"ש. וכ"כ האחרונים וכמובא בקול יעקב למהרי"ח סופר שם. ודא עקא שבזמנינו נפוץ בציבור שלנו בפרט גוילים של ס"ת ומגילות שאין בהם שרטוט ממש של חריץ וגומא ואפילו בכדי שתחגור בה צפורן כי אם צבע בלבד, לפי אופן וצורת עיבוד הגויל שעושים העבדנים בזמנינו כאן בארץ ישראל:

ואם תאמר והלא כתב הרמב"ם בהלכות שבת פ"א הי"ז גבי אב מלאכה דמשרטט וז"ל, ואחד המשרטט בצבע או בלא צבע הרי זה חייב ע"כ, ומבואר דגם בצבע בלבד בלא חריץ וגומא מיקרי שרטוט וחייב, ודלא כהאור זרוע והאחרונים הנז"ל. אכן אין ללמוד דיני ספר תורה מדיני שבת. וכיו"ב הנוטל גג החית ועשאו שני זיינו, בשבת מיקרי כותב וחייב, ואלו בס"ת פסול משום חק תוכות. והטעם דבס"ת בעינן מעשה כתיבה וליכא משא"כ שבת דתליא במלאכת מחשבת והא איכא. והכי נמי יש לחלק לענין שרטוט שבספר תורה בעינן מעשה שרטוט עכ"פ כפי שנמסרה ההלכה, משא"כ בשבת עיקר המכוון שיהיה קו איך שיהיה כדי שיהיה ראוי לכתוב תחתיו ביושר. ועוד שמעתי מאאמו"ר שליט"א לחלק דבספר תורה ההלכה למשה מסיני לא נמסרה בלשון שרטוט אלא בלשון מסרגלין "בקנה" וכתבין "בדיו" וכמ"ש במסכת סופרים פ"א הי"א ע"ש והובא בפוסקים. ומלשון זה מסרגלין בקנה וכו' משמע ודאי דברישא היינו בחריץ דוקא ולא בדיו או בצבע בעלמא. ועיין ירושלמי שבת פ"ז הי"ב דף נ"א ע"כ מה משרטטין לון, מסרגלין לון. וכתב בהגהות טוב ירושלם שם שהשואל לא הבין מילת משרטטין והשיבו שהוא מסרגלין הידוע להם בלשון ארמית [ובאור זרוע סי' תקמ"ג כתב שהוא בלשון ערבי ע"ש. וכ"כ בערוך ערך סרגל, ותרוייהו איתניהו. משב"י] ודלא כקרבן העדה שנדחק מאוד עכ"ד. ודבריו נכונים שכן באור זרוע סי' ע"ג גרס בירושלמי "מהו" משרטטין וכו' ע"ש:

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

לרפואה ובריאות
איתנה
סעדיה עדי
בן
שלום צוברי
מתוך אריכות
ימים ושנים

פתרונות לפרשת 'שלח לך'

אחודה חידה! 'למטה אפרים' (במדבר יג. ח) אפרים הוא מתוך שנים עשר שבטיא והוא השבט היחיד שהטעם בו מפסיק ולא מעמיד. הזוכה בהגרלה:
מי בתמונה? שבוע אחרון לפתרונה!

אחורה אחרי!
מילה חתובה בפרשה
שהמקודה בתוכה
מושגת את משמעותה
ומזכרת במעשה של
ברוריא ור"מ בעל הגס
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

והגירסא המקובלת בידינו מרבתינו חכמי תימן זיע"א בכל מקום שרטוט וכן משרטט, בשין ימנית, לא שמאלית כמו שגורסים שאר קהילות (וזה אע"פ ששרטוט נקרא בלשון ערבי תסטיר, בסמך כביטוי שין שמאלית. וכיו"ב קוּשֵׁט בלה"ק וקוסט בלע"ר). ונראה שהוא מפני ששרטוט משמעו על חריץ שהולך ביושר דוקא כדי שהכתב שתחתיו יהיה מיושר ומלשון נְשֵׂת. וכן הוא בתרגום שיר השירים (א', י"א) תרין לוחי אבנין וכו' מסודרין "בשפטיין" כתיבן באצבעי וכו'. והיינו כמ"ש במדרש הגדול בתחילת פרשת מסעי (דף תקס"ב) שהיה בלוחות ארבעים ושנים שרטוטין ע"ש. ולכן נקרא שרטוט בשין ימנית, להבדילו מלשון סריטה שבמקרא כגון ושרט לנפש, לא ישרטו שרטה, ששם אינו ענין לקו ביושר. ואמנם הגירסא כן אצלנו גם בתבית שרטון שנזכרה בחז"ל בכמה דוכתי, וכגון בשבת נ"ו ע"ב ירד גבריאל ונעץ קנה בים ועלה בו שרטון, בשין ימנית. ושמעתי על זה מאאמו"ר שליט"א דשרטון הוא קיצור רפש וטיט שהים גורש כדפרש"י שם, וכן פירש רבינו חננאל בעירובין צ"ט ע"ב ע"ש. ובכל זה האריך אאמו"ר שליט"א בתשובותיו עולת יצחק חלק ד' שעודנו בכתובים, וכנגד אותם שפרצו בזמנינו לעשות גוילים לספרי תורה ומגילות באופן שלא נשאר אחר עיבוד הגויל שום חריץ וגומא אפילו בכדי שתחגור בה צפורן כי אם צבע בלבד, ושהוא לדעת הרבה פוסקים פסול, ושצריך לפרסם דבר זה ברבים לגדור פרצה זו בישראל יעוש"ב:
ובספרי בנין משה על הלכות שבת בדיני מלאכת משרטט כתבתי עוד בזה ואכמ"ל:

פניני הלכה

טעם למה אין מנהגינו לומר בתפילת ליל שבת מזמור 'ה' מלך גאות לבש'

כתב מהרי"ץ בעץ חיים (ח"א עמ' קג) וז"ל: **המנהג שאומרים בליל שבת 'מזמור שיר ליום השבת' לבד עד סופו 'צוריו ולא עולתה ב' ואין אומרים יותר,** ע"פ משנה דסוף תמיד, בראשון מהו אומר וכו' בשני וכו' בששי ה' מלך בשבת מזמור שיר ליום השבת וכ"כ הרמב"ם בה' עבודת מקדש ע"ש, וא"כ מהיכא תיתי לחדש ולומר גם ה' מלך דשייך ליום ששי דוקא. ומי שרצה להנהיג לאמרו הוא שלא בדקדוק שאמרו בליל שבת וביום שבת כשמגיע להתחיל בזמירות אומרים מזמור שיר ליום השבת עד ולא עולתה בו ותו לא הא ניחא לנוהגים לאמרו כאן וכאן בלילה וביום אבל לנוהגים לאמרו בלילה ותו לא מה ראה לחלק, או לא יאמרנו כלל או יאמרנו כאן וכאן. וכלל הדבר קורא אני עליהם יאל תוסף על דבריו וכו' והראיה מהמשנה תכריע ואין עליה תשובה.

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לרפואה ובריאות איתנה
חיים בן שלמה
מתוך אריכות ימים ושנים

לזש"ק
שלום בן יעקב
ומירב טליה בת מנשה

מחידושי רבותינו

לרפואת והצלחת
חיה אורנה בת
שלום בתוך שכחע"י

מהליכות אבותינו

נגיד

כתב מהר"ע קרח זצ"ל ביסערת תימן
וז"ל:

לפי חק מלכות האממים, צריכים
הקהלה לבחור נגיד הנקרא "שיד" להיות
יצא ובא בשערי המלך והשרים, אשר
עליו יהיו תביעות החקים והגזרות שעל
הקהלה, המוגבלות ושאינן מוגבלות,
הישנות עם המתחדשות, ובראש כולם
לגבות כסף גולגולתא הנקי "גזיה". הם
היו בוחרים המשכיל בדרור, ואם יהיה
תי"ח הי"ז יותר טוב.

הנגיד אינו מתערב במשרת ביה"ד, גם
לא בעניני קופה של צדקה ותקנות הדת,
אלא אם יהיה תי"ח, מתייעצים עמו
ביה"ד כשירצו. אבל הוא צריך לדרוש
עצת ביה"ד ברוב עסקיו.

פרנסתו, קצובה היתה, שמינית ריאל על
כל זבח מבהמה גסה הנשחטת בבית
המקולין, ולוקח עשרה למאה על מה
שגובה מה"גזיה" וחלק מסרסרות
הצמוקים שמביאים הסוחרים למכור
בשוק, ובצירוף כלם היתה פרנסתו שלא
בצמצום, עכ"ל.

כמה דברים חשובים למדים מהנהגות
אבותינו הקדושים.

א. יש ראש אחד 'הנגיד', העומד מול
המלכות.

ב. הנגיד סובל את עול הציבור ועליו
מוטלות התביעות והגזירות.

ג. הנגיד כפוף לבית הדין ואף צריך
להתייעץ עמם, ואין הבית דין כפוף
אליו ואינו מחויב להתייעץ עמו.

ד. הנגיד אין לו יד בעניני קופת
הצדקה ולא תקנות הדת.

ה. הנגיד מתפרנס מהציבור.

היה מן הראוי להאריך על כל פרט
ופרט אך אכמ"ל ונכתוב בהיבט הכללי
לימינו.

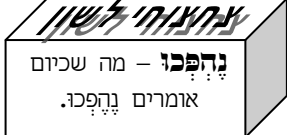
כיום יש את עסקני הציבור העומדים
מול הרשויות, ומחובתם ומחובתנו לעמוד
בכל הדברים דלעיל.

הם כלפי הרבנים שיהיו כפופים אליהם
ויפעלו לפי הוראתם ללא פניות, וכ"ש
שלא ינסו לכפות או להטות ע"י כחם
והשפעתם את הרבנים והעומדים
תחתיהם.

ואנו כלפיהם לתת להם את הגיבוי והכח
הממון והמימון שיהיו פנויים לעסוק
בצרכי הציבור.

בדרכיהם אתהלך...

מראות יחזקאל

באחת הלילות בשעות הקטנות של הלילה, הגיע אדם לביתו של הרב יחזקאל שרעבי
זצ"ל כשכולו נסער ודואג, היות ואשתו היתה אחרי לידה והיא אושפזה בטיפול נמרץ
לי"ע, כיון שקיבלה את החידק הטורף, על כן נפשו בבקשתו שהרב יבוא בדחיפות לבית
החולים.

הרב הסכים ונסע עמהם לבית החולים. כשהגיע למיטת החולה, ראה שאשה חולה זו הינה
נמצאת במוות קליני, שהיא ללא תנועה ואישוני עיניה הפוכים.

לקח הרב שמן שהביא עמו מביתו, בירך עליו, ומסרו לבעלה וציווהו שידאג שימרחו על
גוף האשה, ואמר לנוכחים, היא עוד מעט תזיז יד ורגל. להפתעתם כאשר דבר הרב כן
היה.

לאחר מכן שאל הבעל את הרב, ומה יהיה הלאה? השיבו הרב, היא תתעורר ותבריא
ואחר כך תביא אותה אלי.

וידי כאשר דבר הרב כן היה. האשה התעוררה וכשהתעוררה שאלה, איפה הרב שהיה פה?
כל הנוכחים התפלאו מאיפה היא יודעת, הרי היא היתה ללא הכרה. אמרה להם האשה,
אני ראיתי את הרב, וראיתי את כל מה שמטפלים בי.

האיש הביא את אשתו אל הרב בכסא גלגלים. ולאחר מכן השתחררה מכסא גלגלים,
והלכה עם קביים, ולאחר מכן השתחררה גם מהקביים, ובאה אל הרב להודות לו. לאחר
שהודתה לרב אמרה לו, כבוד הרב יש לי רכב ואם תחפוץ ותצטרך, אוכל לסייע עמו
במה שאפשר.

היות והרב ידע שאשה זו היתה מתה והתעוררה לחיים [מוות קליני], ביקש ממנה הרב
שתספר לו מה שהיא ראתה בעולמות העליונים. אמרה האשה, ראיתי דברים מפחידים!

ויותר לא רצתה לספר. (תפארת תימן עמ' 62)

תפארת בנים

תלמידי ביתה ב' עשו סעודת סיום לרגל
גמרן של שלוש פרשיות צו, שמיני ותזריע.
יה"ר שיזכו לברך על גמרה של-תורה, אכ"ר

זכה בהגולה במבצע
"מרבנים שלום בעולם"
התלמיד היקר ה"ה
יהודה נחמן
ינאי
נ"י
יהא רעוא
שיעלה מעלה מעלה
בדרך ארץ ומדות טובות
כהאבות והאמהות, אכ"ר

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי
ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

תלמידי כיתות ד-ה-ו יצאו לטיול שנתי לצפון לנחלים מעיינות וחווה בהר, כאשר לא פסחו מלהתפלל בקבר ר"מ בעל הנס ורחל אשת ר' עקיבא יה"ר שטיול זה יהווה להם כח ותנופה לקראת סיום שנת הלימודים, אמן.

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת שם אחד- לשבוע 50 ש"ח. לארבע שבועות 150 ש"ח. לשנה- הוראת קבע של 50 ש"ח למשך שנה. לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022

חכמי תימן

הרב יוסף בן אהרן עמר זצ"ל נולד בצנעא בשנת ת"ר. כתב עליו הרב עמרם קרח בזה"ל: נבחר להיות חכם באשי. איש תמים כלבו כן פיו, לא ידע שפת שקר ולא לשון תרמית, וכל כסף שאסף מנעוריו הוציאו בזה אחר זה במה שהיה מקדים לשלם מכסף גולגולתא כדי שלא ידחקו את הצבור, והיה מפסיד מה שנשאר על העניים, ולהיות הרב"ד מותר על השחיטה ושכרה והחכם באשי אינו יודע מה מהשחיטה ודיניה, הסכימו ראשי הקהל שיהיו שוחטים לרבים בבית המטבחים הציבורי אותם השוחטים המפורסמים, וחצי שכר השחיטה יהיה לשוחט והחצי השני לחכם באשי.

נפטר בצנעא ברעב בשנת תרס"ה

התודה...

הברכה...

לידידנו היקר התורם החשוב והנכבד, הצענע והנחבא אל הכלים, אך עושה המון להנעת את התלמידים הלא הווא ר' רפאל צברי הי"ו יחא רעוא שייזכה לראות בנים ובני בנים צדיקים ויראים, עושים רצון אלהים. באהבה ובשמחה, מתוך נחת השקט ושלוה, בריאים ושמחים. עולים מעלה בסולם יעקב כמלאכי אלהים, אכ"י"ר.

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: Nahari@enativ.com